

TÓM TẮT

Tình dục là một phần không thể thiếu trong trải nghiệm của con người – một hiện tượng phức tạp, với những khía cạnh thể chất, tình cảm, trí tuệ, xã hội và tâm linh. Trong khi mang đậm tính cá nhân, tình dục lại xảy ra trong các bối cảnh xã hội, kinh tế, văn hoá, chính trị và tôn giáo cụ thể. Và chính các bối cảnh này đã tác động ngược trở lại các cá nhân, quy định một cách sâu sắc các khả năng và giới hạn của những trải nghiệm tình dục của họ và do vậy cũng quy định nhiều mặt khác nhau của đời sống cá nhân. Đồng thời, sự thay đổi trong cách thức thể hiện tình dục của các cá nhân và nhóm xã hội cũng ảnh hưởng tới văn hoá, chính trị và tôn giáo. Tình dục là trung tâm của một loạt các vấn đề lớn nhất trong thời đại chúng ta và cũng là cốt lõi của sức khoẻ con người ở mọi lứa tuổi.

Cách xử lý của văn hoá đối với vấn đề tình dục có thể tác động làm cho một cá nhân an toàn hay không an toàn; bệnh tật hay mạnh khỏe; giàu có hay nghèo khổ; có giáo dục hay không được giáo dục; có công ăn việc làm hay trở thành nô lệ; được đối xử công bằng hay bị coi thường. Tình dục đóng vai trò cực kỳ quan trọng trong việc xác định vị thế xã hội của phụ nữ mà vị thế này sẽ quyết định số phụ nữ, trẻ em và các gia đình phải sống trong nghèo khổ. Nó tác động lên khả năng phụ nữ có thể tự bảo vệ mình khỏi bạo lực, bệnh tật và có thai ngoài ý muốn; khả năng sống sót khi mang thai và sinh nở; và khả năng tự ra quyết định với vấn đề sinh sản của mình. Quan hệ tình dục có thể là đầu trường thử thách các mối quan hệ và quyền lực, và dẫn đến sự giảm phân biệt đối xử, lạm dụng và bạo lực dựa trên cơ sở giới và định hướng tình dục. Quan hệ tình dục cũng có thể là con đường lây truyền các bệnh nguy hiểm, mà bằng chứng là tỷ lệ mắc và tỷ lệ tử vong do các lây truyền qua đường tình dục (STIs) và HIV/AIDS rất cao. Thanh niên ngày nay, cũng như trong các thế hệ trước, rất có nguy cơ bị mang thai ngoài ý muốn, nạo phá thai không an toàn, tử vong liên quan đến thai nghén, bạo lực và bóc lột tình dục.

Việc không đề cập được những vấn đề liên quan đến tình dục sẽ gây ra rất nhiều nguy hiểm ảnh hưởng đến hàng chục triệu người khắp thế giới. Trong khi đó, hướng sự quan tâm và các nguồn lực tới các vấn đề về tình dục có thể là một cách thức hữu hiệu đạt được bình đẳng giới, công bằng xã hội và cải thiện sức khoẻ cộng đồng.

Với những lý do trên, tình dục không phải cái gì khác mà chính là một lĩnh vực tranh cãi nóng bỏng và là cột thu sấm sét trong cuộc sống đương đại. Thái độ đối với tình dục có thể giải phóng hay làm thui chột nó. Các cuộc tranh đấu giữa kim hãm và tự do; giữa khoa học và tôn giáo; giữa nữ quyền và nam quyền diễn ra trên khắp thế giới. Đây là một cuộc đấu tranh cực kỳ quan trọng – nó có thể quyết định không chỉ cách hành xử của xã hội đối với những người trong xã hội, mà còn quyết định cách thức các xã hội cùng tồn tại với nhau.

Báo cáo này tổng hợp những đề xuất và những ưu tiên được Quỹ Ford xác định thông qua quá trình xin ý kiến tư vấn liên tục trong một năm trên phạm vi toàn cầu. Quá trình đó có sự tham gia của đông đảo các học giả, các nhà vận động, các đơn vị và cá nhân nhận tài trợ và các cán bộ chương trình của quỹ tại Châu Phi, Châu Á, Châu Mỹ Latinh và Mỹ, những người đã cùng đánh giá những cơ hội và thách thức mang tính chiến lược trong lĩnh

vực tình dục. Dựa trên cơ sở kết quả công việc của họ, báo cáo này bao gồm những nội dung sau:

- Giao thoa giữa tình dục và các vấn đề xã hội chính, bao gồm sức khỏe của phụ nữ và trẻ em; phát triển của thanh niên, gia tăng dân số, phân biệt đối xử về giới, bạo lực trên cơ sở giới; nâng cao vị thế phụ nữ; sự nổi lên của các trào lưu chính thống; quyền con người; sức khỏe cộng đồng và toàn cầu hóa kinh tế.
- Các xu hướng phát triển và những sáng kiến tình dục, bao gồm sự chuyển dịch từ việc tập trung vào hành vi cá nhân sang một cách nhìn toàn diện về tình dục; tập trung nhiều hơn vào giới trẻ; sự phát triển của các phòng trào của phụ nữ; sự nổi lên của các phong trào vị quyền của nhóm đồng giới nam và đồng giới nữ; sự hình thành của cách tiếp cận toàn diện đối với sức khỏe sinh sản; và những thay đổi trong công nghệ liên quan đến sinh sản.
- Những lĩnh vực được ưu tiên cho hành động và đầu tư, bao gồm cung cấp giáo dục tình dục toàn diện cho giới trẻ; tập trung nghiên cứu vào hoạch định chính sách và hành động; tác động lên chính sách công; lồng ghép tình dục vào các dịch vụ sức khỏe; và đề cập đến tác động của tôn giáo đối với tình dục.

Ngoài những lĩnh vực cụ thể cho hành động và đầu tư của các nhà tài trợ, báo cáo này đưa ra bốn chiến lược chung mang tính chủ chốt. Để thúc đẩy sự phát triển của lĩnh vực tình dục, chúng ta cần phải:

- Mở rộng và cải thiện cơ sở kiến thức cho các hoạt động về tình dục, đặc biệt trong các lĩnh vực hỗ trợ nghiên cứu và đào tạo, kết nối giữa nghiên cứu và ứng dụng, và tăng cường việc chia sẻ kiến thức.
- Xây dựng năng lực cho những cán bộ hoạt động trong lĩnh vực tình dục thông qua nâng cao kỹ năng và trao đổi kinh nghiệm giữa các nước và giữa các khu vực.
- Hỗ trợ các hoạt động vận động chính sách giúp thúc đẩy các cuộc tranh luận công cộng, nâng cao nhận thức cho các nhà hoạch định chính sách và xây dựng sự ủng hộ chính trị cần thiết cho việc thay đổi trong luật pháp, chính sách, và các hoạt động của chính phủ và các tổ chức phi chính phủ.
- Khuyến khích hợp tác và các thách thức như hội nghị và xuất bản để chia sẻ thông tin, ý tưởng, các chiến lược và nguồn nhân lực giữa các nhà nghiên cứu, các nhà vận động chính sách, những người thực hiện và những đại diện cộng đồng tại địa phương, vùng, quốc gia và thế giới.

Tình dục là một lĩnh vực rộng và phức tạp, có thể đưa ra nhiều cách tiếp cận cho hành động và đầu tư chiến lược. Trên khắp thế giới, nhiều người tin rằng đây chính là thời điểm để đẩy mạnh công việc quan trọng và mới mẻ này. Họ cũng tin tưởng rằng việc giải quyết vấn đề tình dục, sức khỏe tình dục và quyền tình dục là chìa khóa để đạt được sự thay đổi xã hội và công bằng xã hội cao hơn trong thế kỷ 21.